

De overheid negeert haar eigen criteria voor staatssteun bij miljoenenredding van marinewerf Damen

Posted on 15 juli 2025 by Menno Tamminga

Vier minuten. Langer had een meerderheid van de Tweede Kamer afgelopen donderdag niet nodig om akkoord te gaan met een reddingsactie à 270 miljoen euro voor de marinewerf van scheepsbouwer Damen Shipyards. Alleen SP-fractievoorzitter Jimmy Dijk nam het woord voor een stemverklaring. Tegen!

Formeel stemde de Kamer niet over de reddingsactie voor het familiebedrijf in Gorinchem (12.000 werknemers; 35 werven over de hele wereld). De Kamer verklaarde zich donderdag 'deugdelijk geïnformeerd' over een wijziging in het zogeheten Defensiematerieelbegrotingsfonds. Na het zomerreces moet een echt debat volgen. Mosterd na de maaltijd.

De Tweede Kamer besliste over de reddingsactie op basis van een vertrouwelijke

brief die voor de rest van Nederland vertrouwelijk is gebleven.

Lachertje

Beseffen de Kamerleden die vóór stemden dat zij een lachertje maken van hun verantwoordelijkheden en hun belangrijkste recht? Het budgetrecht. Debat voeren. Alle informatie wegen. De uitgaven vaststellen waar een minister het maar mee heeft te doen. Waar is Pieter Omtzigt als de Kamer hem nodig heeft?

De miljoenensteun voor Damen roept vooral vragen op. Waarom steun? Waarom Damen? Wie volgt?

Om te beginnen de steun. In principe geeft de rijksoverheid geen steun aan particuliere bedrijven, tenzij... Om steun te krijgen moet volgens de overheid zelf aan tenminste drie voorwaarden zijn voldaan. De onderneming moet van strategisch economisch of maatschappelijk belang zijn. Het moet in de kern gezond zijn. Andere belanghebbenden moeten ook hun steentje bijdragen.

Voldoet de steun aan Damen hieraan? Nee.

Damen is in geldnood gekomen als gevolg van tekortkomingen bij de bouw van zes fregatten voor Duitsland. Opdrachtwaarde: 7 miljard euro. Damen haalt de tussentijdse mijlpalen niet. Geen mijlpaal, geen geld, wel hogere kosten. De kas loopt leeg. Daarom staat Damen inmiddels met de rug tegen de muur.

Dat zou op zich geen reden zijn voor steun, maar... Nederland heeft zelf drie orders voor verschillende marineschepen uitstaan bij Damen. Een probleem voor Damen is een probleem voor de Koninklijke Marine én voor Nederland als betrouwbare partner. Juist nu de NAVO-lidstaten een ware bonanza voor defensieopdrachten gaan ontketenen moet Nederland erbij zijn.

Het strategisch economisch belang van Damen is daarom duidelijk. Maar is Damen ook in de kern gezond? Sceptis is op zijn plaats. De haperende uitvoering van de Duitse opdracht is een rode vlag. Nog een rode vlag: Damen en drie (voormalige) topmanagers zijn gedagvaard wegens vermoedens van omkoping en fraude in geschrifte.

Wat doet Berlijn?

Derde criterium: wat doen andere belanghebbenden? Durven de banken van Damen deze financiering niet aan? Veelzeggend. Doet de top van het bedrijf boete, bijvoorbeeld met salarisverlaging? Wat doet Duitsland, de opdrachtgever voor de bouw van de fregatten? Als Damen voor Den Haag van vitaal belang is, moet dat zeker ook zo zijn voor Berlijn. Zolang Duitsland niet thuis geeft, voldoet de steun niet aan de criteria van Nederland. Europa heeft de mond vol van samenwerking bij defensie-aankopen. Damen is een eersteklas testcase of Duitsland én wellicht ook Frankrijk meehelpen.

De vervolgvraag bij de steun aan Damen is: wat staat ons nog meer te wachten?

U wist al dat grote banken van vitaal belang zijn en desnoods worden genationaliseerd. Ook KLM is in de coronapandemie in 2020 met geld en garanties gered. Ook in de energiesector treedt de rijksoverheid op als redder in de financiële nood (Warmteling in Zuid-Holland) en als kapitaalverschaffer (netbeheerder Stedin).

Minder bekend is dat het rijk, indirect, via een lening aan staatsinvesteringsbank Invest-NL, 65 miljoen euro op tafel heeft gelegd voor SIF, een beursgenoteerd bedrijf dat funderingen bouwt voor windmolens op zee. In 2020 overwoog de overheid zelfs een kapitaalinjectie van 50 miljoen euro in de toen noodlijdende Hema. Dat ging niet door.

‘Belangrijke toeleverancier’

De lening aan Damen is de tweede keer dat de overheid het maritiem-industrieel complex van bedrijven steunt. In 2020 droeg de overheid bij aan de redding van IHC, een specialistische werf voor de baggerindustrie (Boskalis, Van Oord) én voor de marine.

Een paar maanden geleden heeft de overheid daar een vervolg aan gegeven met 70 miljoen euro garanties op kredieten die investeringsmaatschappij HAL aan IHC heeft verstrekt. IHC is namelijk een ‘belangrijke toeleverancier’ bij de bouw van vier onderzeeboten voor de Koninklijke Marine op de Franse defensiewerf Naval.

Blanco cheque

Bovenstaande opsomming onderstreept dat staatssteun en reddingsacties langzaam maar zeker weer ingeburgerd raken na het echec van scheepsbouwer en industrieconcern RSV. In 1983 ging RSV na jaren aan het overheidsinfuus bankroet. De slechte ervaringen van toen lijken wel vergeten. Een nieuwe generatie politici en crisismanagers gelooft weer in staatssteun. Wie volgt? Denk aan de energie- en defensiesectoren.

Afgelopen donderdag schreef de Tweede Kamer een blanco cheque. Het is symptomatisch voor de luchtigheid en de lichtzinnigheid bij het beheren van de schatkist. Deze maand is het (toevallig) tien jaar geleden dat ook Nederland instemde met de moeder aller Europese reddingsacties: steun voor Griekenland. De coronapandemie was de volgende fase. Een coronafonds met eurobonds, tot uw dienst Brussel. Ook steun aan Oekraïne blijkt soms een fait accompli.

De Tweede Kamer heeft zich onlangs dapper uitgesproken tegen eurobonds als financiering van Europese defensie-uitgaven. Maar deze obligaties zijn vooralsnog theorie. De 270.000.000 euro voor Damen is serieus geld dat gewoon wordt overgemaakt.

Wynia's Week brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week, **156 keer per jaar**, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. [Doet u mee?](#) Hartelijk dank!